

การสำรวจความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม
เจตนา และพฤติกรรมการบริหารโคโคทิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

นางสาวมันทนา สิริรัตโนภาส

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-765-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16136044

A SURVEY OF BELIEF, ATTITUDE, SUBJECTIVE NORM, PERCEIVED BEHAVIORAL CONTROL
INTENTION AND BLOOD DONATION BEHAVIOR OF MATHAYOM SUKSA SIX STUDENTS
IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF GENERAL EDUCATION
DEPARTMENT IN BANGKOK METROPOLIS ACCORDING TO
THE THEORY OF PLANNED BEHAVIOR

MISS MUNTANA SIRIRATANOPAS

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Psychology
Graduate School
Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-765-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสำรวจความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุม พฤติกรรม เจตนา และพฤติกรรมการบริโภคโลหิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

โดย นางสาวมันทนา สิริรัตโนภาส
ภาควิชา จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ชีระพร อูวรรณโณ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ อูสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. คันนงค์ มณีศรี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชีระพร อูวรรณโณ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ จรุงกุล บุรพวงส์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ เวที วิฑทกโกศล)

มันทนา สิริรัตนโกส : การสำรวจความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และพฤติกรรมการบริจาคโลหิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (A SURVEY OF BELIFE, ATTITUDE, SUBJECTIVE NORM, PERCEIVED BEHAVIORAL CONTROL, INTENTION AND BLOOD DONATION BEHAVIOR OF MATHAYOM SUKSA SIX STUDENTS IN SECONDARY SCHOOL UNDER THE JURISDICTION OF GENERAL EDUCATION DEPARTMENT IN BANGKOK METROPOLIS ACCORDING TO THE THEORY OF PLANNED BEHAVIOR)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ธีระพร อุวรรณโณ, 177 หน้า. ISBN 974-632-765-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริจาคโลหิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจที่สร้างตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์และไอเซ็น และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น

ผลการวิจัยพบว่า

1. เจตคติทางตรง ($\beta=.26, p<.001$) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง ($\beta=.11, p<.01$) และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง ($\beta=.59, p<.001$) ร่วมกันทำนายเจตนาได้อย่างมีนัยสำคัญ ($R=.66, p<.001$)
2. เจตคติทางตรง ($\beta=.15, p<.001$) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง ($\beta=.10, p<.01$) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง ($\beta=.40, p<.001$) และความโน้มเอียงทางจริยธรรม ($\beta=.29, p<.001$) ร่วมกันทำนายเจตนาได้อย่างมีนัยสำคัญ ($R=.70, p<.001$)
3. เจตนาสามารถทำนายพฤติกรรมการบริจาคโลหิตได้อย่างมีนัยสำคัญ ($r=.45, p<.001$)
4. เจตนา ($\beta=.34, p<.001$) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง ($\beta=.19, p<.001$) ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริจาคโลหิตได้อย่างมีนัยสำคัญ ($R=.47, p<.001$)
5. เจตนา ($\beta=.32, p<.001$) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง ($\beta=.17, p<.001$) และจำนวนครั้งที่เคยบริจาคโลหิตในอดีต ($\beta=.19, p<.001$) ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริจาคโลหิตได้อย่างมีนัยสำคัญ ($R=.51, p<.001$)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา จิตวิทยา
สาขาวิชา จิตวิทยาสังคม
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต มันทนา สิริรัตนโกส
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.ธีระพร อุวรรณโณ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ชีระพร อูวรรณโณ ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ ตลอดจนชี้แนะวิธีในการแสวงหาความรู้ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้าง และตระหนักในพระคุณและความกรุณาของอาจารย์เสมอมา จึงขอกราบด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อ. เหวดี วัฒนโกศล ที่กรุณาให้คำแนะนำ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณผู้อำนวยการศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติสภากาชาดไทยที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล คุณวรรณ รมณารักษ์ คุณเสวี ชลสวัสดิ์ และเจ้าหน้าที่หน่วยจัดหาผู้บริจาคโลหิต แผนกประชาสัมพันธ์และจัดหาผู้บริจาคโลหิตทุกท่านที่ได้แสดงน้ำใจให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลรวมทั้งเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้องชาวโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และชาวจิตวิทยาทุกคนที่ไม่ได้กล่าวถึงไว้ ณ ที่นี้ที่คอยให้กำลังใจในการทำวิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ คณะแพทยศาสตร์ ทุกคนที่อำนวยความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนและนักเรียนทุกโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณพัฒนาพงษ์ สิริวัฒนากุล และพี่ ๆ ของผู้วิจัยทุกคนที่ให้ความห่วงใย ให้กำลังใจ และความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยในทุก ๆ ด้าน

และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้ บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอน้อมกราบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้ความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใย กำลังใจ และให้การสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอด

มันทนา สิริรัตนภาส

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
วัตถุประสงค์	74
คำจำกัดความ	75
ขอบเขตของการวิจัย	78
สมมติฐานในการวิจัย	80
2. วิธีดำเนินการ	82
กลุ่มตัวอย่างประชากร	82
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	84
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	84
ประสิทธิภาพของเครื่องมือ	92
การเก็บรวบรวมข้อมูล	94
การวิเคราะห์ข้อมูล	94
3. ผลการวิจัย.....	96
4. อภิปรายผลการวิจัย.....	124
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	137
รายการอ้างอิง	144

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	151
ภาคผนวก ก	152
ภาคผนวก ข	157
ภาคผนวก ค	165
ประวัติผู้เขียน.....	177

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1. ปริมาณการใช้โลหิตเทียบกับปริมาณความต้องการขององค์การ อนามัยโลก.....	3
2. จำนวนผู้บริจาคโลหิตแยกตามช่วงอายุ ในปี พ.ศ. 2536.....	4
3. จำนวนครั้งที่บริจาคต่อปีของผู้บริจาคโลหิต.....	5
4. การวัดเจตคติของ น.ส. ก ต่อการบริจาคโลหิตจากความเชื่อ เกี่ยวกับผลกรรมและการประเมินผลกรรม.....	22
5. การถดถอยพหุคูณของพฤติกรรมนันทนาการจำแนกตามความเชื่อ และประเภทของกิจกรรมนันทนาการ เมื่อวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง 111 คน.....	47
6. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน สัมประสิทธิ์การถดถอย และสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำนาย พฤติกรรม.....	52
7. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน สัมประสิทธิ์การถดถอย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พหุคูณ และสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำนาย เจตนาเชิงพฤติกรรม	56
8. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน สัมประสิทธิ์การถดถอย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พหุคูณ และสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำนาย พฤติกรรม.....	58
9. ความสัมพันธ์ของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงส่วนบุคคล เจตคติต่อการ กระทำ และความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงทางสังคม กับเจตนาเชิงพฤติกรรม	67
10. มีดัชนีเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรมจากการ บริจาคโลหิต และการประเมินผลกรรมของผู้ที่มีเจตนาจะบริจาค โลหิตกับผู้ที่มีเจตนาจะไม่บริจาคโลหิต	71
11. จำนวนตัวอย่างจำแนกตามขนาดและประเภทของโรงเรียน.....	83
12. ความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลการบริจาคโลหิตของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 6 เรียงตามลำดับความถี่	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง PBC, I และ B₀ กับ B และสัมพันธ์
สหสัมพันธ์พหุคูณไบนารีเรียลระหว่าง I กับ B..... 106

25. ความแตกต่างของมัธยิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับ
ผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ และผลคูณของ
ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลของการกระทำ
รายข้อ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะบริจาคโลหิตและกลุ่มที่มีเจตนา
จะไม่บริจาคโลหิต..... 111

26. ความแตกต่างของมัธยิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับ
กลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และผลคูณของความ
เชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงรายข้อ
ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะบริจาคโลหิตและกลุ่มที่มีเจตนา
จะไม่บริจาคโลหิต..... 113

27. ความแตกต่างของมัธยิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการ
ควบคุม การรับรู้การควบคุม และผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม
กับการรับรู้การควบคุมรายข้อ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะบริจาคโลหิต
และกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่บริจาคโลหิต..... 115

28. ความแตกต่างของมัธยิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับ
ผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ และผลคูณของ
ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลของการ
กระทำรายข้อ ระหว่างกลุ่มที่บริจาคโลหิตและกลุ่มที่ไม่บริจาค
โลหิต..... 118

29. ความแตกต่างของมัธยิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับ
กลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และผลคูณของ
ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่ม
อ้างอิงรายข้อระหว่างกลุ่มที่บริจาคโลหิตและกลุ่มที่ไม่บริจาค
โลหิต..... 120

30. ความแตกต่างของมัธยิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการ
ควบคุม การรับรู้การควบคุม และผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับการ

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่

หน้า

ควบคุมกับการรับรู้การควบคุมรายข้อ ระหว่างกลุ่มที่บริจาคโลหิต	
และกลุ่มที่ไม่บริจาคโลหิต.....	122

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1. โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน.....	8
2. ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ในการศึกษาและทำนายพฤติกรรมการลดน้ำหนัก เมื่อวิเคราะห์ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด.....	37
3. ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ในการทำนายพฤติกรรมการมาเรียนหนังสือ	40
4. ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ในการทำนายการได้ A จากการวัดทั้ง 2 ครั้ง	43
5. ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล จากการศึกษาการทำนายเจตนาและการทำความเข้าใจ พฤติกรรมการบริจาคโลหิต.....	69
6. ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และความโน้มเอียงทางจริยธรรม จากการศึกษาจากการ ทำนายเจตนาและทำความเข้าใจพฤติกรรมบริจาคโลหิต.....	70
7. ความสัมพันธ์ของตัวแปรพื้นฐานของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เมื่อเพิ่มตัวแปรความโน้มเอียงทางจริยธรรมเข้ามาในการทำนาย เจตนาเชิงพฤติกรรมในการบริจาคโลหิต.....	108
8. ความสัมพันธ์ของ I, PBC และ B ₀ ต่อพฤติกรรมการ บริจาคโลหิต.....	109
9. ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ตามโครงสร้างพื้นฐานของ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนในการทำนายพฤติกรรมการ บริจาคโลหิตของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6.....	110
10. สัมประสิทธิ์ดัชนีเลขคณิตของเจตคติทางตรงรายชื่อของนักเรียน ที่มีเจตนาจะบริจาค กับนักเรียนที่มีเจตนาจะไม่บริจาคโลหิต.....	117